

Nr 58.

Av herr Wehtje m. fl., om ändrat förfarande vid tillhandahållande åt skattskyldiga av debetsedel å slutlig skatt.

Det är ett känt förhållande, att våra skattelagar framstå såsom ytterst svårbegripliga för den stora allmänheten. Allvarliga försök ha också under årens lopp gjorts att åstadkomma förenklingar däri, dock utan nämnvärda framsteg. En av anledningarna härtill är att det ekonomiska livet i sig självt är ytterst komplicerat och att skattelagarna måste anpassas efter detta. Det främsta hindret för förenklingar är emellertid det nuvarande synnerligen höga skattetrycket. Skattetryckets hårdhet gör att man i alldeles särskild grad måste hålla på principen om jämlikhet och rättvisa i beskattningen och att man därför bl. a. måste ha omfattande avdragsregler.

Om alltså möjligheterna att ernå några väsentliga förenklingar i själva skattesystemet synas vara mycket små, förefaller det dock möjligt att göra vissa förändringar till de skattskyldigas gagn i fråga om den slutliga debiteringen av skatt. Debetsedeln å slutlig skatt borde enligt vår mening komma de skattskyldiga till handa tidigare än nu är fallet. Vidare borde den utformas så, att den bleve lättare begriplig för den stora allmänheten.

I det förra avseendet vilja vi ifrågasätta, om icke skattens uträknande borde ske redan på taxeringsstadiet. Utvecklingen har visserligen under senare år gått i motsatt riktning i och med att beräkandet av beskattningsbar inkomst överflyttats från taxeringsnämnderna. Det är emellertid bekant, att taxeringsnämndsordförandena på sina håll alltjämt ombesörja detta arbete efter särskild överenskommelse och mot särskild ersättning.

Ett stadgande om att taxeringsnämndsordförandena skulle ombesörja skatteuträkandet skulle givetvis innebära en ganska betydande ökning av deras arbetsbörda. Enligt vår mening vore emellertid fördelarna av ett sådant system så stora, att en ändring i denna riktning synes oss böra övervägas. En icke obetydlig fördel — sett ur de skattskyldigas synpunkt — vore att taxeringsnämnderna därigenom finge en bättre föreställning om verkningarna av de skönsmässiga och andra höjningar av taxeringarna som den företoge. En ändring sådan som här ifrågasattes torde dock icke böra genomföras utan att densamma under viss tid blivit prövad. Vi vilja förorda, att en försöksverksamhet igångsattes i Stockholms stad, eventuellt också i några andra större städer.

Vi övergå härefter till frågan om debetsedelns utformning. Till sin natur är debetsedeln å slutlig skatt att jämföras med en räkning eller nota från

statsverket till den skattskyldige. En räkning eller en nota innehåller regelmässigt sådana uppgifter att mottagaren kan kontrollera de olika delsummorna. Man borde kunna uppställa det kravet, att debetsedelns delsummor på samma sätt skulle vara tillgängliga för den skattskyldige och på samma sätt kunna kontrolleras. Detta är emellertid icke fallet. Vill den skattskyldige kontrollera sin debetsedel, nödgas han i allmänhet anlita särskild expertis. Ett icke obetydligt antal skattskyldiga finner vid sin kontroll anledning att avge besvär under åberopande av att debiteringen är felaktig. Enbart i Stockholms stad förekomma flera tusen sådana fall varje år. Givetvis är förhållandet detsamma i ett stort antal andra fall som vederbörande skattskyldig icke har vetskap om. Enligt vår mening är detta mycket otillfredsställande. Vi anse också att förhållandet utan alltför stor omgång bör kunna rättas till.

För att varje skattskyldig skall sättas i tillfälle att själv kontrollera sin debetsedel bör enligt vår uppfattning denna åtföljas av en beskrivning över hur delsummorna beräknats. Huruvida denna beskrivning bör tryckas på själva debetsedeln eller å särskild blankett, anse vi oss icke för närvarande kunna bedöma. Frågan om lämpligaste sättet härför synes oss böra bli föremål för särskild utredning. Det förefaller oss som om en sådan utredning lämpligen bör anförtros åt 1949 års uppördssakkunniga, vilka syssla med hithörande ting.

Under åberopande av vad här anförts anhålla vi,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte dels låta företaga en utredning om möjligheterna att på ett tidigare stadium tillhandahålla de skattskyldiga debetsedeln å slutlig skatt, ävensom om lämpligaste sättet att bereda de skattskyldiga möjligheter att kontrollera sin debetsedel, dels för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 23 januari 1951.

Ernst Wehtje.

Leif Cassel.

Erik Arrhén.
